

Marianne Jelved, búskaparráðharri:

Danir vilja ikki eiga skyldina

– Tað er skeivur hugsunarháttur, tá føroyskir politikarar nýta tíð og orku at sannføra fólkið um, at krøvini, sum danska stjórnin hevur sett, eru orsök til skeivu gongdina í Føroyum, sigur búskaparráðharrin triggjar dagar undan samráðingunum

Dagný Joensen úr Keypmannahavn

Tá landsstýrið og embætismenn fara at samráðast við dansku stjórnina friggjadagin, skal Edmund Joensen, lögmaður, ikki vænta sær endurgjald fyrri bankabjargingarnar. Tað kemur als ikki upp á tal, eftir tí sum búskaparmálaráðharrin upplýsir, tó at hon sigur tað vera torført at tosa við føroyskan journalist, so stutt undan samráðingunum.

– Lögmaður hevur fleiri ferðir alment sagt, at bankamálið er ríkismál, og at hann fer at krevja stjórnina eftir 2,7 mia. kr. í endurgjaldi?

– Tað er ikki rætt sambært treytunum fyrri at fáa avtalu í lag millum Danmark og Føroyar, sigur Marianne Jelved og leggur afturat, at um danir skulu taka lögmann upp á orðið, so er avleiðingin at danska stjórnin skal umsita Føroyar. Føroyingar mugu so státt sjálvir gera av, hvussu stóran avgerðarrætt teir vilja hava í framtíðini, sigur búskaparráðharrin.

Skuldin er tykkara

– Hinegin, um danska staturin skal gjalda fyrri bankabjargingarnar, so merkir tað, at skuldarbyrða okkara økst. Eg dugi ikki at

skilja, hví vit skulu átaka okkum eina skuld, sum føroyska samfelagið stovnaði í áttatiárunum, sigur Marianne Jelved.

Hon hevur heldur onga viðmerking til frágreiðingina »Livikur í Føroyum«, sum m.a. varð gjørd fyrri at fáa stjórnina at skilja, hvussu hart krøvini í avtalunum hava rakt føroyska samfelagið.

– Eg nýðist at hugsa um, hvar markið er, og hvør hevur ábyrgdina av skuldini, sigur Marianne Jelved. Um »Livikur í Føroyum« sigur hon, at tá slíkar kanningar verða gjørdar, so er tað líka mikið, um tað er Århus Kommunaella Bornholm Amt. Svárið er tað sama.

– Um eg skuld: tíkið slíkt til mín, so hevði eg sent tað til almennu umsitingina til ummælis, av tí at kanningar kunnu gerast á so ymsan hátt. Tað havi eg kortini ikki gjørt. Lat meg siga tað soleiðis: Eg góðtaki at arbeiði er gjørt, men veit samstundis ikki, hvat eg skal brúka úrslitið til, sigur Marianne Jelved og samanber livikurini í Føroyum og Danmark. Eftir at siga, at viðurskiftini eisini eru ymisk frá eini kommunu til aðra í Danmark.

Twistaða

Búskaparráðharrin heldur at føroyingar eru komnir í eina tvístöðu, tí teir stara seg blindar á, hvussu danska samfelagið er skipað í mun til tað føroyska.

– Tað er ógjørligt at samanbera tvey so ymisk samfeløg. Tað ber als ikki til, sigur Marianne Jelved.

Hóast føroyingar ikki krevja dansk viðurskifti í Føroyum, so vilja fólk hava livikur, sum gera tað møgult at búgva í Føroyum?

– Tað er torført at siga nakað ávist um tað, áðrenn samráðingarnar hava verið, eitt nú um krøvini skulu linkast. Eg haldi tó framvegis, at vit mugu hava eina rammuaftalu sum sigur, at føroyingar mugu prioritera...

Hvørjar langtidarættanir hevur danska stjórnin við Føroyum?

– Tað er m.a. at Føroyar koma burtur úr kreppuni og at fáa búskapin í fasta legu. Tað er greitt, at ávis fyrri- varni mugu takast. Føroyar eru í serstöðu, av tí at landið er so bundið at fiskivinnuni. Her kundi stjórnin hugsað sær, at aðrar vinnur vórðu royndar. Tað var m.a. tað, sum var ætlanin við at stovna Framtaksgrunnin.

Ert tú nøgd við úrslitið hjá Framtaksgrunninum

higartil?

– Eg hevði væntað, at at hann fór at virka skjótari, men hetta kenna vit eisini í danskum politikki. Tað gongur drúgv tíð frá tí at eitt mál er samtykt, til tað fer at virka.

– Eg vil ikki vera atfinningsarsmótvegis Framtaksgrunninum. Tað er einki óvanligt í at tað er trupult at fáa slíkan stovn at virka saman við øðrum stovnum í samfelagnum.

Umber Framtaksgrunnin

Ert tú nøgd við førða fjggjarpolitikkinn hjá landsstýrinum?

– Sum eg havi skilt støðuna, so eru løntarútgjaldingarnar hækkaðar, t.v.s. at lønirnar ikki eru lækkaðar. Tað sigur mær so mikið, at ein ávis vend er komin í til tað betra, serliga eisini at tekin eru um at fráflytingin ikki hevur verið so umfevandi sum í fjør.

Tað kann skjótt broytast, um fjggjarliga støðan ikki batnar í Føroyum?

– Hetta er kortini eitt stig á røttu leiðini, og eg skilji tað sum byrjanin hjá landsstýrinum at loysa trupulleikarnar.

Ikki so einfalt

Marianne Jelved sigur, at tað er drúgt at venda aftur-

gongd til framgongd. Tað hava danir eisini roynt.

– Hjá okkum varði tað 13 ár at venda búskaparligu gongdina, frá 1982, tá danir fóru undir búskapartiltekning til dagin í dag. Eisini í Svøríki hevur verið neyðugt at gera tiltøk fyrri at tákta í. Tað verður eisini ógjørligt at koma burtur úr føroysku kreppuni, um einki verður gjørt fyrri at loysa trupulleikarnar, sigur Marianne Jelved.

Higartil er ein avleiðing av kreppuni, at 8,6 pst. av íbúgvunum í Føroyum eru flutt av landinum. Er tað forsvarligt at seta so strong krøv, tá avleiðingin er so álvarsom fyrri samfelagið?

– Til tað kann eg bert endurtaka, at støðan er við at broytast tann rætta vegin, og at tað hevur verið møgult at máta broytingina, sigur Marianne Jelved.

Hava tiltøkini í sambandi við avtaluna virkað eftir ætlan?

– Tað valdast, hvussu nøgd stjórnin skal vera. Mær dámar ikki orðið, tí tað er so passivt. Spurningurin er, hvussu føroyingar handfara avtaluna. Eg eri sjálvandi fegin um, at tað gongur tann rætta vegin, hóast avtalan ikki hevur verið hildin

út í æsir. Her hugsi eg serliga um lóggávuna á sósíal- og heilsuverkinum.

Tað arbeiðið er sett í verk?

– Tað veit eg væl, og eg ásanni, at landsstýrið og tingið royna at liva upp til avtaluna. Hóast tað ikki hevur gingið beint eftir skránni, so er tað á røttu leiðini.

Marianne Jelved ásannar, at treytirnar í avtaluni hava verið í so nágreinligar frá danskari síðu, og at tað hevur verið sera torført hjá føroyingum at handafara. Her hugsar hon serliga um kvotuskipanina.

– Eg haldi, at tað kanska er gagnligari at broyta innihaldið í treytunum soleiðis, at føroyingar ikki alla tíðina skulu hava í huga at loysa trupulleikarnar nágreiniliga eftir danskum ynski. Tað hevði verið betur, um vit lótu føroyingar sjálvar finna fram til best hóskað loysnina.

Ein vandi

– Vandin við at danir siga, hvussu mál skulu loysast í Føroyum er, at avgerðir verða tiknar á skeivum grundarlag, sigur Marianne Jelved.

Hetta var eisini niður-

DART OPEN 1995

Opin kapping verður í Havnar Dartfelag leygardagin og sunnudagin 4.-5. nov. 95.

Leygardagin kl. 10.00:

Unglingar

Leygardagin kl. 13.00:

Vaksin

Sunnudagin kl. 14.00:

Tvimansleikur

Eisini verður drigið um steypakappingina.

Tilmelding á tlf. 19119 - 16680 - 14055.

Havnar Dartfelag